

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Historia Concilij Tridentini edita nomine Petri Suauis Polani, &
quam mereatur fidem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

pace perpetuò ducendam idoneæ; quàm si volubiles referantur euentus incertæ bellorum varietatis. Atqui inter leges eæ perfectò maioris sunt ponderis, quas sancit Religio: ipsa namque non solùm omnino moderatur eam Reipublicæ partem, quæ doctrinâ, virtute, dignitate potior est, Ordinem videlicet Ecclesiasticum; sed etiam multa præscribit præcipuis reliquorum Ordinum actionibus.

4. Iam verò si quis Religionis processus meretur ob eiusmodi commoda, vt posteriorum memoriæ commendetur, ea sine dubio est habenda Oecumenica Synodus superiore sæculo Tridenti celebrata. Nullum è reliquis Conciliis eâ diuturnius tempore, amplius Fidei dogmatibus ibi sancitis, morum legumque mutatione efficacius, obstaculis interpositis magis arduum, sedulitate in rebus discutiendis accuratius, & quod ferre solet operis magnitudo, nullum magis ab amicis collaudatum, ab inimicis vituperatum. Huius Concilij in animo est referre causas, principia, progressus, tractationes, euenta. Argumentum, vt ostendi, per se maximè conducibile; sed huiusmodi, vt quemadmodum accidit plerumque negligi bonum, quòd necessaria malo medicina non putatur; ita nemo Catholicorum pertractandum susceperit, dum ad confutanda mendacia, vera narrandi necessitas non accessit. Occasio igitur, quæ ad hanc Historiam conscribendam animum compulerit, capite proximo proponetur.

C A P V T II.

Historia Concilij Tridentini edita nomine Petri Suavis Polani, & quam mereatur fidem.

1. **T**Riginta amplius anni sunt, cum prodiit Londini liber, in lucem editus à Marco Antonio de Dominis, Archiepiscopo Spalatenfi, Catholicæ Religionis transfuga, quem ipse Britannicæ Regi Iacobo dicauit, scriptum (vt in proposita

posita dedicatione habetur) ab homine inter Catholicos degente. Huic libro titulus erat, *Historia Concilij Tridentini*, adiecto auctoris nomine *di Pietro Soave Polano*, quod sub Italico anagrammate verum nomen ac patriam scriptoris inuoluit. Liber hic tantum planè fidei merebatur apud Famæ tribunal, quantum in Iudicum confessu integerrimo testimonium hostis, acerbissimum odium profitentis.

Quisquis historiam scribit, solam testis personam agit: narrat, haud probat. Imò neque ut oculatus testis loquitur, sed ex coniecturis; cum ipse non quod suimet sensûs euidentia subiectum fuerit exponat, sed quod è multorum narrationibus incertis, ambiguis, sibiq̃ue nonnumquam repugnantibus, industria iudicij sui tandem collegerit. Hinc fit, vt ad eleuandam historici fidem opus non sit, peruersam in eo deprehendere libidinem falsa pro veris affirmandi: satis est, animum malè affectum agnoscere, qui vt simile vero amplectitur, quod veri speciem non præfert.

Quæ cum ita sint; hostilis animus huius scriptoris in Catholicos non modò in fronte Operis sese prodit (quippe Archiepiscopo apostatæ ab eo donati, ab hoc autem Regi hæretico dicati, instar, vt ipse iactat, noui Moysis ab aquis subtraçti, qui aduersus Vaticanum eas esset relaturus victorias, quas alter aduersus Ægyptum reportauit;) sed patientius in Operis progressu sese aperit. Ibi auctor ferè ne periodum quidem claudit, quin hanc suam maledicendi propensionem lectoribus detegat, dum semper acta factionis hæreticæ defendit, Catholicæ damnat; alterius rationes in singulis roborando, alterius fundamenta deridendo, æquâ semper exultatione prægestiens in primæ luero, quàm in secundæ iactura.

Præterea scriptor Historiæ, perinde ac testis, quò sibi fidem conciliet, probitatem præferat necesse est. Hic autem auctor apertâ nequitâ sese improbum patefacit, non solum Fidei, sed etiam Naturæ lumini. Inuitus equidem in hoc argumentum ingredior. Cuperem etiam è re mea, vt *literatus ac probus homo* nomina

nomina essent indiuidua. Quælibet exceptio huiusce regule non modo displicet mihi, sed etiam nocet. Tamen vt charitatis est publicæ, scelesti cuius capiti non parcere, quò plurium bonorum vitæ consulatur; ita charitas erga Rempublicam compellit, ne vnus impij famæ parcat, quò multorum piorum existimatio redimatur. Eâ sanè cum Suauis moderatione agam, vt quidquid hac de re dicam, attentius inspicienti clypeus non gladius videatur. Ita iure comparatum est, vt ad tuendam clientis innocentiam contra falsos testes, adducantur in iudicium, & probentur ea quæ ipsorum inquinant famam, & quæ alioqui famosum libellum capite plectendum conficerent. Quare, cum apud vniuersitatis humanæ iudicium non priuati clientis, sed Ecclesiæ Catholicæ defensionem susceperim; præuicator enormis haberet, nisi opponerem testi eam exceptionem, quæ ipsius iaculis aciem vel obtunderet, vel adimeret.

Aio itaque, Suauem improbum se prodere cuiuscumque non solum Fidei, sed Naturæ lumine prædito. Nequam est quicumque eam Religionem colit quam falsam existimat, legitimâ diuinitatis veneratione alicui humano commodo posthabita, per scelestissimam proditionem quam possit homo moliri; quippe contra summum summeque legitimum Principem. At scriptor, de quo sermo est, non modo Catholicam Religionem professus, eiusque coluit ritus; sed è cathedra eam explicauit, inculcauit è suggestu, & vitam in Ordinis Religiosi disciplina ducens, non suscepit solum, sed exercuit & administravit Ecclesiæ Sacramenta: atque in ipsius Vita, ab eiusdem alumno illi intimo & coniunctissimo scripta, dicitur eius lingua, in Romana Fide tuenda, tota penitus æstuasse. Vel igitur eam ipse profitebatur ex animo, vel se profiteri simulabat. Si reipsâ existimabat vt veram; quænam scædior impietas, quàm librum conscribere ad opprimendam eiusmodi veritatis Fidem? Non loquor de perpetua vituperatione, quâ ipsius omnes Præsides ac Decreta ad infamiam trahit; sed de impudentia intolerabili, quâ sæpissimè impugnat, planeque deridet præcipua

cipua dogmata, quibus distinguimur ab hæreticis; ferè semper argumenta Lutheranorum Teutonum anteferens Tridentinorum Patrum sententiis: adeò vt ille Catholicæ Religionis perduellis donum eo gratius non inuenerit, quod offerret Regi Protestanti, qui non minùs stylo quàm scepro hæresi fauebat.

Verùm hac suspiciõne, quòd scripto Fidem Catholicam oppugnauerit, quam animo complectebatur, haud obscure Suauem liberant interceptæ eius litteræ ad Castrium Gallum, hominem Vgonottum, datæ, vel suâ manu exaratae, vel per indicia probationesque efficaces pro suis habitæ agnitæque, & vti Suauis litteræ communicatæ Paulo V. P. M. à Roberto Vbalino, Pontificio Nuntio in Gallia; qui postea in Apostolico Senatu, virtute, litteris ac prudentiâ conspicuus diu eluxit. Seruantur huius rei monumenta, manu eiusdem Pontificis scripta, & à nobis etiam inspecta: satis erit hîc ex his nonnulla delibare.

Ex litteris
13. April.
1611.

Libenter pernoscere, an Regina Condeo faueat: sicut etiam, an spes affulgeat, Reformatos aliquid acquisituros in causa Religionis: huc enim supra cetera specto; cum persuasum mihi sit, hoc futurum adiuumento, vt in Italiam Euangelium introducatur.

Ex litt. 16.
Martij
1610.

Nouus Legatus, isthuc destinatus, cordatus est vir; at Papiſta non quidem per inscientiam, sed ex animo, adeoque magis cauendus. Fratri Paulo mutua cum eo palàm intercedunt officia, nulla interius fides. Studebit ille inire consuetudinem cum Casaubono atque Castrino, quibus erit operæ pretium cum eo versari, sed cautè. Sullij conseruatio mihi placet summoperè, ob adiuumenta quæ inde capere possunt Reformati.

Ex litt. 21.
Decemb.
1610.

Opus erit, vt habeatur ratio Vgonottorum: ipsi verò benè rem agent, nihil petitionibus parcentes; eò præsertim, quòd quæcumque ex ipsorum re fuerint, ex Regis bono atque ex Dei causa erunt.

Nolo hîc ingratè reticere honorem, quo ibi Suauis meum Religiosum Ordinem prosequitur, dum illum pronuntiat aduersantem paci, quâ firmiter frui cum Christianissimo Rege exoptabant hæretici; ita prorsus latinè scribens: *Gaudeo quòd isthic pax Religionis mansura sit: sed Jesuitis presentibus,*

tantum

tantum bonum difficile obtinebitur, à quo illi magis quam à morte abhorrent.

Et quoniam veritas quamdam edit vocem, cui undecumque consonat echo, post primam huius Operis editionem euulgatæ hîc sunt Epistolæ Claudij Serrauij Caluinistæ, Consiliarij Parisiensis, impressæ Aurantij anno 1654. operâ Isaaci Serrauij filij: in quarum vna, iam inde ab anno 1639. data ad Vgonem Grotium, celebrem eiusdem sectæ litteratorem, laudatur Suauis, vero ipsius nomine haud dissimulato. Narrat autem Serrauius, inspectas à se quasdam eius litteras ad Philippum Morneum, insignem plane Vgonotum, cum quo Cardinalis Peronus, ante Purpuram, adeo feliciter disputauit; additque: *Sed quanto zelo reparationis Diuinæ Domus vterque flagrabat, dum admot à manu inuocabant Dominum? Perficiat tandem opus suum* ὁ Πατρις ἡμῶν ἐλέων. Altera etiam extat Epistola, 29. Iulij data anno 1646. ad Claudium Salmasium eiusdem factionis, in litteris humanioribus illustrem; in qua, vbi de Primatu Romani Pontificis habetur sermo, vt in inuidiam vocetur, hæc de illo pronuntiantur: *Quid si eum nouo, sed vero vocabulo, à magno....* (hîc verò proprio nomine Suauis appellatur) *solerter excogitato, Totatum dicamus? ita enim ille in ἰδὲ τοῦ χεῖροῦ, quas nuper versare mihi contigit, ad Villerium Hotomannum epistolis, eadem cum illis tabe correptum.*

Nouum mihi argumentum confirmandi, viuente ac luculento teste, ea quæ hucusque dixi de praua religione, peruersoque animo Petri Suauis, in cuius fide nititur historia quam impugno, suppeditat notitia quædam, à * Marchione de Lione, præclaro illo Regis Christianissimi Ludouici XIV. ministro, mihi communicata pro singulari ipsius in Catholicam causam studio. Ea verò est. Cùm à Batauorum Ordinibus fuisset missus ad Suauis patriam Dominus de Sommerdijck ipsorum Orator, incidissetque ipsi opportunitas cursum illius alloquendi, à Suauis eum fuisse his propemodum verbis interpellatum: *Lator summoperè, me eousque vixisse, dum in patria*
mea

* Incho E-
pistola 11.
Aprilis an.
1665.

mea cernerem Legatum illius Reipublicæ, quæ mecum hanc veritatem agnoscit, Romanum Pontificem esse Antichristum. Hoc narrauit laudato Marchioni de Lionne Dominus de Zuilichom, qui tunc erat in comitatu commemorati Oratoris, & postea Principi Aurancio à Secretis fuit; idque postea scripto, quod apud me est, suâ manu exarauit.

Accedam ad alteram propositi dilemmatis partem. Si Catholicam Religionem pro vera non agnoscebat; quæ poterit impietatis insaniam euitare vel apud hæreticos, qui nunquam prætermisit eas impertiri absolutiones, quas censebat superstitiosas caremonias; quique Fidei sacramento se obstrinxerit, quam habebat pro falsa; atque illi obedientiam deuouerit tanquam Christi Vicario, cui tyrannicam huius nominis usurpationem animo imponebat?

C A P V T III.

An Suavis aliquam excusationis speciem suæ nequitia possit prætexere, saltem apud hæreticos.

Mihi fortasse quispiam respondeat, in ea Suauem opinionem fuisse, vt censuerit hominem pie viuere in quacumque secta Christianæ Religionis posse, modò huius fundamenta retineat: quo pacto quilibet æternam vitam consequi potest, siue S. Thomæ, siue Scoti doctrinis adhæreat. Atque hæc sanè fuit opinio, quam disseminare meditabatur memoratus Archiepiscopus Spalatensis; qui post voluntarium ad Romanam Ecclesiam regressum, simulatamque abiurationem, quæ præteritorum errorum veniam impetrarat, suâ ipsius confessione conuictus, quòd in ea esset sententia, simulque moliretur conciliationem quamdam cum hæreticis Britannia, quæ illam credendi libertatem cuique concederet, damnatus est, eiusque cadauer combustum, cum ipse prius ex morbo diem obierit in carcere, editis penitentia validis argumentis.

Hac ergo positâ opinione, contendent existimasse Suauem,